

Juny 2024

L'economia creativa al Baix Llobregat

1r trimestre de 2024

El 5,2% de les empreses baixllobregatines formen part de l'economia creativa

L'economia creativa, anomenada en alguns països economia taronja, es fonamenta en la generació de noves idees i fa de motor en el desenvolupament econòmic, en la generació de llocs de feina, en les exportacions i en la diversitat cultural. Es vincula, també, a la millora de la qualitat de vida de la ciutadania.

L'economia creativa al Baix Llobregat pretén analitzar quina és la dimensió d'aquest sector a la comarca tot relacionant dades econòmiques (facturació empresarial i teixit productiu); ocupacional (estructura i perfil de l'ocupació) i formativa (oferta formativa professional).

L'economia creativa es basa en el talent, la propietat intel·lectual, connectivitat i la cultura. La definició de l' Organització de las Nacions Unides per a l' Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO) és la següent:

“Les indústries culturals i creatives són aquelles que combinen la creació, la producció i la comercialització de continguts creatius que siguin intangibles i de naturalesa cultural. Aquests continguts estan normalment protegits per drets d'autor i poden prendre la forma d'un bé o servei. A més a més, inclouen tota producció artística o cultural, l'arquitectura i la publicitat.”

Després de la crisi provocada per la pandèmia de Covid-19, s'ha fet palès que les indústries culturals i creatives tenen el potencial d'oferir oportunitats de treball més resilients. El sector creatiu està exercint un paper cada vegada més destacat en l'economia global, amb béns i serveis creatius que representen el 3 i el 21% respectivament de les exportacions globals de mercaderies i serveis el 2020¹.

¹ Datta, Namita, Monica Melchor i Jemi Laclé, “Five ways creative and cultural industries respond to youth job challenges”, *World Bank Blogs*, 5 d'octubre de 2023.

Davant dels aguts i creixents reptes del mercat laboral, especialment entre els joves i els col·lectius vulnerables, el treball al sector creatiu i cultural fomenta un creixement més inclusiu amb la participació de persones joves i contribueix a reduir la bretxa de gènere pel fet que la proporció de dones ocupades en el sector cultural és més alta que en altres sectors en gairebé el 60% dels països¹.

Apostar per les indústries culturals i creatives no només significa dirigir la nostra mirada a un sector que presenta un gran potencial d'expansió atesos els avanços tecnològics i l'esperit innovador d'aquells que hi decideixen emprendre. L'ampli ventall de disciplines que s'inclouen dins del sector afavoreix la demanda de perfils molt diversos, fet que permet la inclusió de persones provinents de diferents contextos socioeconòmics i educatius.

Analitzar l'impacte de la cultura en l'economia d'un territori és un repte però també una demanda. Estudis recents demostren com l'economia creativa (o l'economia taronja) és un sector productiu emergent, resiliència i diferenciador d'un territori.

Darrerament, l'economia creativa ha estat objecte d'estudi del nostre entorn. Així, l'Oficina Tècnica d'Estratègies per al Desenvolupament Econòmic de Diputació de Barcelona (OTED) juntament amb la Xarxa d'Observatoris (XODEL), han incorporat l'economia creativa en l'eina comparativa MesuraDEL. L'Observatori de la Formació Professional, va incloure, en el primer semestre de 2024, a les indústries culturals i creatives en la línia d'estudis de sectors econòmics emergents.

L'Observatori Comarcal del Baix Llobregat, en el 2020, va realitzar un primer anàlisi de l'economia taronja a la comarca tot seguint la classificació i metodologia de l'estudi de la Generalitat Valenciana: Rausell Köster, P. Et al: Economía naranja y los sectores culturales y creativos (SCC) en la Comunitat Valenciana: situación, potencialidades y definición de propuestas de actuación para su fomento (2019). Seguint aquest estudi i recuperant la font de dades d'estructura productiva en l'àmbit local, l'OCBL, reprèn l'anàlisi de l'impacte de la cultura en l'economia del Baix Llobregat.

Seguint aquest estudi i recuperant la font de dades d'estructura productiva en l'àmbit local, l'OCBL, reprèn l'anàlisi de l'impacte de la cultura en l'economia del Baix Llobregat. En aquest sentit, aquest producte aprofundeix en els principals components de l'estructura productiva (empreses, assalariats i autònoms) de l'economia creativa, dona a conèixer el perfil de les persones treballadores i detalla les particularitats dels diferents municipis de la comarca. Tanmateix, incorpora una breu anàlisi dels estudis d'FP relacionats amb la temàtica i la cobertura dels mateixos per a la comarca del Baix Llobregat.

Principals destacats

- Al Baix Llobregat hi ha 1.476 empreses, 26.803 treballadors assalariats i 6.281 autònoms dedicats a l'economia creativa.
- La comarca se situa **per sobre de la mitjana catalana** en tots els àmbits de l'estructura productiva però per sota de l'Àrea Metropolitana.
- Evolució respecte a 2019:
 - En l'economia creativa el nombre d'assalariats ha augmentat respecte 2019 (+29,8%) i ho ha fet encara més que pel conjunt dels assalariats (16,4%).
 - En els autònoms també s'observa un increment en l'economia creativa (+17,7%) en contraposició del descens general d'autònoms (-3,0%).
 - El nombre d'empreses del sector creatiu ha disminuït un 1,8%, reducció inferior a la del conjunt comarcal (-5,9%).
 - En el sector de la Radio i TV s'ha incrementat tant el nombre d'empreses (+40%) com especialment el nombre d'autònoms (+400%).
 - El nombre d'assalariats ha crescut especialment en els sectors de la informació i la comunicació (+79%) i la programació (+76,5%) i només ha disminuït en el sector de l'edició, edició de videojocs i arts gràfiques (-0,2%).
- Activitats més destacades:
 - Els **Assalariats** (RGSS) es concentren en arquitectura (26,8%) i programació (21,5%). Destaquen també en l'àmbit de la Ràdio i la TV (9,0%).
 - Els **Autònoms** (RETA) destaquen a disseny, fotografia i traducció (18,4%) i programació (15,9%).
 - El 24,2% de les empreses dedicades a l'economia creativa pertanyen al sector de **l'arquitectura** i el 16,5% a **l'edició, edició de videojocs i arts gràfiques**. Són dos sectors que destaquen respecte al conjunt de Catalunya (+4,5% i +3,7% respectivament).
- L'economia creativa de la comarca es diferencia respecte al conjunt **català** pel percentatge més gran d'assalariats en els sectors de la ràdio i la TV, el 9,0% (+7,3%) i l'arquitectura 28,8% (+11,1%).
- El perfil dels treballadors i les treballadores:
 - El **38,5%** de les persones treballadores en l'economia creativa **són dones** al Baix Llobregat.

- Dins de l'economia creativa la presència de dones destaca en 4 activitats econòmiques: Confecció de peces de vestir (69,7%), Indústries manufactureres diverses (55,2%), Altres activitats professionals, científiques i tècniques (50,8%) i Activitats de biblioteques (51,2%).
- El 30,2% dels treballadors i treballadores de l'economia creativa tenen **menys de 35 anys**.
- Gairebé tres de cada quatre treballadors té **estudis superiors** (72%).
- Un 12,2% dels treballadors desenvolupa la seva activitat en el mateix municipi en el que resideix i el 94,2% ho fa a la província de Barcelona.
- Anàlisi municipal:
 - Cornellà de Llobregat és el municipi amb més empreses de l'economia creativa (219 empreses) i Sant Climent de Llobregat on aquestes són més representatives percentualment parlant (9,2%).
 - Castelldefels destaca pel nombre d'autònoms dedicats a l'economia creativa: 404 persones.
 - El municipi amb més assalariats a l'economia creativa és Castellví de Rosanes, on 553 treballadors (46,5%) estan empleats en aquest sector.
 - Hi ha 4 municipis que destaquen pel major pes d'una de les activitats de l'economia creativa, fet que els diferencia de la resta de municipis del Baix Llobregat: el sector multimèdia a Sant Just Desvern, el sector de la recerca i desenvolupament a Castelldefels, el sector de la Radio i la TV a Sant Joan Despí i el sector de les activitats culturals a Santa Coloma de Cervelló.
- Al Baix Llobregat hi ha 20 centres de Formació Professional que ofereixen 62 cursos relacionats amb alguna de les branques de l'economia taronja.

Quadre metodològic

Les dades mostrades en aquest informe provenen de l'Institut Nacional de la Seguridad Social ([INSS](#)) que elabora mensualment [l'estadística de comptes d'afiliació i afiliats](#) per règims i codis d'activitat a dos dígit. Els registres amb secret estadístic (menys de 5 casos) se'ls hi ha assignat un 5. A més a més, s'han omès els registres on no consta l'activitat o el municipi.

Pel que fa al perfil sociodemogràfic dels treballadors, les dades provenen del Cens de Població i Habitatge 2021 de l'INE.

La classificació de les activitats de l'economia creativa s'ha elaborat a partir de les activitats econòmiques seleccionades en el [MesuraDEL](#) i l'agrupació en 11 branques seguint els criteris de la classificació de la Generalitat Valenciana dins l'estudi *Economía naranja y los sectores culturales y creativos (SCC) en la Comunitat Valenciana: situación, potencialidades y definición de propuestas de actuación para su fomento*.

1	Manufectura creativa	14	Confecció de peces de vestir
		141	Confecció de peces de vestir, excepte de pel·leteria
		142	Fabricació d'articles de pel·leteria
		143	Confecció d'articles amb teixits de punt
		15	Indústria del cuir i del calçat
		151	Preparació, adob i acabament del cuir; fabricació d'articles de marroquineria i viatge; guarnicioneria i talabarderia; preparació i tenyida de pells de pel·leteria
		152	Fabricació de calçat
		32	Indústries manufactureres diverses
		321	Fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars
		322	Fabricació d'instruments musicals
		323	Fabricació d'articles d'esport
		324	Fabricació de jocs i joguines
		325	Fabricació d'instruments i subministraments mèdics i odontològics
		329	Altres indústries manufactureres diverses
2	Edició, edició de videojocs i arts gràfiques	18	Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats
		181	Arts gràfiques i activitats dels serveis que s'hi relacionen
		182	Reproducció de suports enregistrats
		58	Edició
		581	Edició de llibres, periòdics i altres activitats d'edició
		582	Edició de programes informàtics
3	Multimèdia	59	Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió; activitats d'enregistrament de so i edició musical
		591	Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió
		592	Activitats d'enregistrament de so i edició musical
		60	Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió
4	Ràdio i TV	601	Activitats de radiodifusió
		602	Activitats de programació i emissió de televisió
5	Programació	62	Serveis de tecnologies de la informació
		620	Serveis de tecnologies de la informació
6	Informació i Comunicació	63	Informació i Comunicació
		631	Processament de dades, hostatge i activitats relacionades; portals web
		639	Altres serveis d'informació
7	Arquitectura	71	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècnics
		711	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria i altres activitats relacionades amb l'assessorament tècnic
		712	Anàlisis i assajos tècnics
8	Recerca i desenvolupament	72	Recerca i desenvolupament
		721	Recerca i desenvolupament en ciències naturals i tècniques
		722	Recerca i desenvolupament en ciències socials i humanitats
9	Publicitat i estudis de mercat	73	Publicitat i estudis de mercat
		731	Publicitat
		732	Estudis de mercat i enquestes d'opinió pública
10	Disseny, fotografia i traducció	74	Altres activitats professionals, científiques i tècniques
		741	Activitats de disseny especialitzat
		742	Activitats de fotografia
		743	Activitats de traducció i d'interpretació
		749	Altres activitats professionals, científiques i tècniques no aca
11	Creació artística i activitats	90	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles
		900	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles
		91	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals
		910	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals

Amb la col·laboració de:

La versió digital de l'informe es troba a
<https://www.elbaixllobregat.cat/observatori>

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>